
Előfizetési ár:
 Egy évre 12 kor
 Fél évre 6 kor
 Negyed évre 3 kor
 Egyes szám 24

HONTI LAPOK

Nyílttér sora 40 fill.

Hivatalos
és magánhirdetések
arszabás szerint.Többszöri hirdetés-
nél árengedmény

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 — I P O L Y S Á G O N . —

Felelős szerkesztő:
 H A L Á S Z F E R E N C .

Megjelen
 szombaton reggel.

A király meghalt.

Ő császári és apostoli király felsége I. Ferenc József november hó 21-én este 9 órakor a schönbrunni kastélyban az Urban csendesen elszenderült.

Országainak és népeinek leghősiesebb megpróbáltatása között halt meg Ferenc József király.

A rendkívüli férfiu még halálában is az volt: nincs az a cézari halálaktus, amely az ő elmulásának pompájával vetélkedhetik. Egy egész világ a legnagyobb tragikumban tornyosul fel, míg az ő történelmi személye őseink oldalán a kapucinusok sírboltjában keres hives és nyugodt pihenőt.

Tiznél több nép fegyverei csengenek össze az ő kihült fejedelmi teste körül, a viaskodásban velünk az új Lengyelország, az ő legifjabb gyermeke. Lengyelország, amelyet elfogyó élete alkonyán a történelmi igazságtalanságból és feledettségéből ő varázsolt vissza a diadalmas valóságba.

A legnagyobb fejedelmet temetjük, a legnagyobb élet művészt és urát, Ferenc József királyt és császárt, akinek ravatala körül leghívőbb nemzetei viaskodnak azokért az országhatárokért, amelyeken belül két emberöltőn át az ő történelmi akarata parancsolt. Háboru közben halt meg, de a háboru, amit I. Ferenc József nagyszerű és megrendítő örökségként hagyott ránk, csak jogilag befejezetlen, lényegben és valóságban eldöntötte már a győzelem, amit elvitatni sem az ő emlékéből, sem a mi elevenességünkől nem lehet.

Meghalt a vezér, sors és végzet gyászt és tiszteletet parancsol az ellenséges birodalmaknak is, a rex victor ravatalánál hivatalosan gyászol Szerbia, Montenegro, Belgium és az új Lengyelország is. Életének utolsó harmadfél esztendeje csodálatos tüzekben világosodik ki még egyszer, de e példátlan fényesség rásugárzik korábbi életére is, megszámlálhatatlan műveire, amelyeket a háboru előtt alakított, csodálatos cselekedeteire, amelyeket véghez vitt még ez óriási küzdelem előtt, amelynek ő vezére volt aggastyáni korban is.

Ferenc József történelmi nagyságát nem annak a véletlennek köszöni, hogy pátriarkai korban megérte a világrengetést, élete nagy volt, műve a történelembe kívánczó a világháboru előtt is.

Magyar történelmi távlatból tekintve, első Ferenc József uralkodásának története részben az egységes Ausztria megalkotása megkísérlésének és meghiusulásának a története is. Története annak a küzdelemnek, amely az osztrák centralizáció és a magyar államiság között folyt és folyik ma is, eleinte véres összeütközésben, élet-halálharcban, azután csendes, néma, kínos belső harcban, tarkítva kompromisszumokkal és fegyverszünetekkel, amelyekben a hanyatló, az idők által halálra ítélt centralizáció szívós pozícióharcot vív az ifjú és feltörekvő magyar államisággal. Bizva várja a magyar nemzet, hogy a fenkölt utód bölcs ítélete e harcot hűséges magyarjaival való nemes harmóniában fogja végleg kiegyenlíteni.

Bölcs elmével mérlegelte a korok roppant változásait, és megértette bennük a maga világtörténelmi feladatát. Így enszemélyében jutott el Königgratztól a vilmosi szövetségig, ő, akit mint trónralépő ifjút a Magyarország elleni ellenforradalomnak élére állítottak, lett munkatársa Deáknak és Andrásynak és aki uralkodásának elején I. Miklós császár katonáit Magyarországra hívatta, kardot fogott az utód, II. Miklós ellen. Háromszor számolt le Olaszországgal, végigcsinálta és végig győzte a szerb politika minden változatait és emberül állta, amikor teremtménye, Románia, fegyvert fogott országa ellen.

Kezdő király korában fegyverrel kezében találta a magyar nemzetet, s míg helyette tanácsadók csinálták az ő politikáját, egyik késérőség a másikat kergette lelkében. De midőn megtalálta a saját szívét és saját akarata, ugyanakkormegtalálta a magyar nemzet szeretetét is. És a magyar nemzet teljes megértéséhez közelebb jutott, mint négyszáz év alatt bármely előde.

Késő aggságában, életének legnehezebb korszakában nevelte utódjának Károly Ferenc Józsefet, ki mint az új király a IV. Károly nevet veszi fel, akinek fejére történelme legnagyobb órájában helyezi Szent István koronáját a magyar nemzet

Jó szívére, tiszta elméjére vár a történelmi örökség, hogy befejezze és megkoronázza hatalmas elődjének megváltozhatatlan művét. Ővé a feladat is, hogy méltó békével oltsa el a világ égés szörnyű tüzeit, melyek fáklyafényében száll megdicsőült előde, a galambfőér aggastyán a történelmi örökkévalóságba.

AZ ÖTÖDIK HADIKÖLSÖN.

A németek után a mi kormányunk is rövidesen kibocsátja az ötödik hadikölcsön jegyzésére szóló felhívást.

Nem új dolog már. Hiszen az ötödik. Ötödször köszönt be hozzánk. Ötödször kopogtat ajtáinkon. *Jó ösmerős és jóbarát.*

Jó barát, mert nélküle az ádáz ellenség által letörve, már rég a porban hevernének. Jó ösmerős, kit szívesen látunk, akire pénzünket is nyugodtan bízhatjuk, mert nemcsak, hogy érdekünkben használja fel, de jól is kamatozik nála.

Ez a kölcsönművelet olyan, mint a testben a visszavívó erek működése. Az államkormányzat a szív, mely a tagokból, az ott már elhasznált vért magához szívja, hogy megtisztítva új életerővel telt az ütőerek által ismét oda juttassa, ahol arra a testnek, az összességnek, az országnak a legnagyobb szüksége van.

Hogy a félvilággal, vagy jobban: a világ nagyobb felével harcban, ily dicsőséggel, ily győzelmesen tudunk eddig is megállni, fiaink csudás hősiessége mellett, polgáraink józan magatartása, a nagy időkhöz mért érettsége, a hadikölcsönök fényes sikere egyenlő értékű tényezőnek vehető.

És hogy tovább is kibírjuk és, hogy ragyogó győzelmeink során a végső diadalt is kicsikarhassuk hatalmas, de minden emberies érzésükből kivetkezett elleneink kezéből; — hogy e szörnyűséges világháboru után, végre a világbékét

szerezhessük meg magunknak és az egész emberiségnek; — hogy fiaink vére ne omlott légyen hiába; — hogy a keresztire feszített emberszeretet és az isteni erkölcs ne szenvedett légyen hiába; — hogy a kiontott vér, s a kiállott szenvedések végre is meghozzák a megváltást: ahhoz most e legválságosabb órákban, még elszántabb hősiesség, még szívósabb kitartás, még több vér és pénz szükséges, az ötödik hadikölcsönnek oly sikere, mint a németeknél. *Olyan, hogy megdöbentse ellenségeinket, s beláttassa velük, hogy mi nemcsak a harctéri küzdelemben, de gazdaságilag is legyőzhetetlenek vagyunk.*

S mikor ma, e sorsdöntő órákban a kormány újra hozzánk fordul kölcsönért, minden polgárnak tudnia, éreznie kell, *hogy e kölcsön jegyzésével és adásával nemcsak jó üzletet csinál s pénzt lehető legbiztosabban s jól kamatozón helyezi el, de ezzel hazafias cselekedetet söt köteleltséget teljesít.*

Kötelességet hazája, családja és maga iránt is, mert egyéni boldogulása, talán léte is ettől függ.

Elő tehát minden heverő s nem megfelelően gyümölcöző garassal.

S ne elégedjünk meg vele, hogy magunk jegyzünk, de buzdítsunk jegyzésre mindenkit, akinek eszéhez, szívéhez hozzá férhetünk. Ne jutalékért, ne kitüntetésért, de önzetlen benső hazafi as ösztönből amint azt intelligenciánk nagy része, köztük papjaink, tanítóink, jegyzőink jobbjai eddig is tették.

Hogy egy buzgó pap e téren is mit tehet, — a mint utólag értesültem szép példáját adta ennek Magasiak derék plébánosa is, — de még mások is, — akiknek jutalmuk csupán az elért fényes eredményben való örömük s hazafias lelkiismeretük megnyugvása.

Az ötödik hadikölcsön sikerétől várva a várva-várt isteni Béke eljövételét, s bizva a vármegye és a szabadkirályi város törvényhatósága józan közönségének bölcsességében és hazafiságában, a legszebb sikert remélve maradok

Hazafias üdvözlettel

Ivánka István
főispán.

A vármegye király-gyásza.

Somogyi Béla cs. és kir. kamarás alispán a vármegye összes hatóságaihoz következő rendeletet bocsátotta ki:

Ó császári és apostoli Királyunk I. Ferenc Józsefnek gyászos és mindannyiunkra oly fájdalmas elhunyt alkalmából a nemzeti gyászrendje tekintetében kiadandó kormány intézkedés leérkezésig a következőket rendelem el.

A vármegye összes középületeire valamint a város — és község házakra a gyászlobogók kitűzendők és azok a 6 heti mély gyász ideje alatt — 1917. évi január hó 4-ig — ott kitűzve tartandók.

A közönség pedig felhívandó, hogy házaikon gyászjelvényeket alkalmazzanak.

Az egyes felekezetek egyházi fenhatóságai által kitűzendő gyászmiséken a vármegyei, városi és községi hivatalok tisztviselői testületileg kötelesek részt venni.

A 6 heti mély gyász ideje alatt külső gyászjelűl minden vármegyei, városi és községi tisztviselő gyászkarzalagot köteles viselni.

Győry Géza dr. felolvasása.

Győry Géza dr. vármegyénk főorvosa a Szabad Liceum e hó 19-én tartott első előadásán felolvasást tartott a közegészségügynek a háboru után való feladatairól.

A *Honti Lapok* terjedelmének a háboru nehéz viszonyai által kényszerűen megszabott ökonómiaja ezuttal sem engedi, hogy a nagy szaktudással megírt érdekes és tartalmas felolvasást egész terjedelmében közöljük. Így alábbiakban annak lényegét csak tömör kivonatban adjuk.

A közegészségügy háboru utáni feladatai közé tartozik: A fertőző betegségek elleni védekezés, végrehajtása, munkásjelítési intézmények felállításása.

A kórházügy s ezzel kapcsolatban a menhelyek és szegényházak kérdése. A tuberkulózis elleni küzdelem szervezése, Anyák, csecsemők, gyermekek védelme. A csatornázás és vizellátás, és még számos más ezennel kapcsolatos kérdés, milyen pl. az iskolák s más közintézetek egészségügye s ide csatlakozik az ujabban nagygyá nőtt rokkantügy.

Jövendő nemzeti életünk kifejlődését és felvirágzását csak egy nagyszámu, erőteljes, egészséges nemzedék biztosíthatja. Higiéniaink egész földadata tehát az legyen, hogy e nemzedék fölnevelését „a csecsemő” és gyermekhalandóságot csökkentése és egyéb majd elmondandó intézkedések fogantatásaita által biztosítsa.

Apponyi Albert gróf a képviselőház szeptember 27-iki ülésén az anya és csecsemő védelem kérdéséről ezeket mondja:

„A népesedési politika kérdése minden körülmények között elsőrendű fontossággal bír; azon iszonyu vérvesztés után melyet a háboruban szenvedtünk hatványozott fontossága.

A statisztika bizonyossága szerint hazánkban évenként 150.000 csecsemő hal meg béke időben is. E szám a háboru alatt valószínűleg jóval nagyobb.

1912-ben 446.000 élve születésre 132.000 a 7 éven aluli elhalt gyermekek száma.

1915-ben 325.811 élve születésre 144.000 a 7 éven aluli elhaltak száma tehát a születések száma közel 150.000 kevesebb mint béke időben.

Népmozgalmi tekintetben a háboru előtt ugy állottunk a külfölddel szemben, hogy míg nálunk 1000 lélekre 7 százalék a csecsemő halálozás, ugyanez francia országban 2 százalék, Anglia és Dániában 3 százalék, Németországban 5 százalék.

Tehát higiéniaink — hogy ugy mondjam sokkal rosszabbul dolgozik e téren mint külföldön.

Mondhatjuk tehát, hogy évenként 150.000 olyan gyermek életéről van szó — kiknek jó részét — a külföldi csecsemő halandóságot véve figyelembe — bizonyosan meglehetne menteni.

Önkéntelenül felmerül a kérdés, mi az oka e nagy csecsemő halálozásnak?

Igen megkapó, de jó részt csak logikus Apponyi válasza: Pest megye egy községében mondja, a gyermek halálozás 23 százalék, tehát jóval felül az országos átlagon. Egy másik községben, nem messze az előbbtől 14 százalék. Tehát: itt jobb a baba és jobb a körorvos.

Kétségtelen, hogy amott a hol 23 százalék a halálozás, más tényezők is közreműködnek. Ilyenek a rossz lakás, teljes tudatlanság a csecsemővel való bánásmódban, helytelen népszokások a csecsemő táplálkozás körül. A tisztaság érzés hiánya a mi községenként esodálatos képen nagy ingadozásokat mutat — és még sok mások s közöttük többször mint gondolnók az alkohol.

A hol tehát csupán 14 százalék a gyermek halandóság, ott, mint Apponyi mondja jobbak azok a faktorok, kiket a közegészségügy örként állit az anya és a nemzet legifjabb polgára életének védelmezésére.

A higiénia háboru utáni egyik legfontosabb teendője volna tehát hivatkozva az elmondottakra — az intenzivebb orvos és bábaképzés volna kapcsolatban gyakori ismétlő tanfolyamokkal.

De viszont nem szabad a kérdés megoldásának ennél a pontnál megállani, mert így csak fél munkát végeznénk. Mert az anya csak akkor fogja a jó tanácsokat megtartani, ha azokat meg is érti, ha célszerűségüket és hasznosságukat be is látja.

Ebből pedig az következik, hogy ez ismeretek megszerzésére módot és alkalmat kell nyújtani valamilyen formában és az, hogy a higiénia egyes fontosabb fejezeteinek tanítása legyen kötelező tantárgy már az elemi iskola felsőbb osztályaiban.

A leánygyermek, ugy mint az Németországban történik, megtanulnák a csecsemő ápolás alapelemeit. Hogy ez miért volna kívánatos, azt nem szükséges külön kiemelnem, hisz' lépten-nyomon beleütkö-

Nyilvános zenélési és táncengedélyek 6 hónapig vagyis 1917. június hó 22-ig nem adhatók ki, a már esetleg kiadottak bevonandók. A 6 heti mély gyász ideje alatt vagyis 1917. évi január hó 3-ig a közönség által látogatott helyiségekben a zenélést betiltom, zenés lakodalmi menetek s egyéb ily felvonulások, melyek a lakosságot a bánat fájdalmas érzésében megzavarhatnák, gondosan kerülendők.

A temetés napján és idejében az összes üzleti helyiségek zárva tartandók. A gyászfátyollal bevont utcai lámpák meggyújtandók a törvényhatósági és községi hivatalszolgálat szünetel és csak legsürgősebb halaszthatatlan ügyek elintézésére szorítandó.

A törvényhatósági, városi és községi hivatalok levelein 6 hónapig, vagyis 1917. évi június hó 22-ig gyászpecsét alkalmazandó s amennyiben lehetséges a mai viszonyok között annak beszerzése a törvényhatósági hivatalok hivatalos kiadványaikat gyászkeretű papíron adják ki.

Ezek azon intézkedések a melyeket a kormány ily irányú rendeleteinek leérkezéig elrendelni szükségesnek tartom.

Az iskolák gyásza.

Jankovich Béla vallás- és közoktatásügyi miniszter a nemzet nagy gyászának méltó megnyilvánulását az ország tanintézetiben is méltó módon kifejezésre juttatni óhajtván, elrendelte, hogy a temetés napján az ország valamennyi tanintézetében szüneteljen a tanítás; a tanuló ifjuság e napon tanárainak és tanítóinak vagy hitoktatóinak vezetésével a hitfelekezetiük által tartandó gyászistentiszteleten vegyen részt; az istentiszteletek után a tanintézet tartson gyászünnepelet, amelyen egyik tanára vagy tanítója elhunyt királyunk dicső emlékezetét a szomorú alkalomnak megfelelő módon kegyeletos szavakkal örökítse meg és a tanuló ifjuságnak vésse lelkébe.

Bíróságaink gyásza.

Martinovich István kir. törvényszéki elnök e hó 24-én a kir. törvényszék tagjaival teljes tanácsülést tartott, melyen az elnök részvételteljes szavakkal emlékezett meg a király haláláról.

Az igazságügyiminiszter e tárgyban kiadott rendelete alapján a kir. törvényszéki elnök elrendelte, hogy az összes bíróságok a legmélyebb gyász tartama alatt fekete karszalagot viseljenek, a temetés és a gyászistentisz-

telet napján tárgyalásokat ne tartsanak és a bíróságok székhelyein tartandó gyászistentiszteleteken a bíróságok testületileg jelenjenek meg.

A hétről.

november 24.

Az első szabad liceumi est.

Nagy és díszes közönség töltötte meg az állami főgimnázium tornatermét e hó 19-én a főgimnázium tanártestülete által a F. M. K. E. hontmegyei választmánya körében az 1916-17. téli évadban rendezendő szabad liceumi előadások megnyitó előadásán. E nemes és dicsőreget érdemlő mozgalom áthatotta városunk és környéke társadalmának minden rétegét és a vezető férfiakkal az élükön ott volt jóformán mindenki családjával együtt, hogy érdeklődésének és elismerésének adhasson kifejezését. Jelen volt Ivánka István főispán családjával, valamint Czobor László orsz. gy. képviselő is.

Barczán Endre főgimn. igazgató üdvözölte a megjelenteket, s a töle már megszokott lendületes szavakban kifejtette, hogy a tervezett előadások célja egyrészt a közönség egybegyűjtése, összehozása, másrészt oly témáknak felvetése, melyekkel szélesebb mértékben is érdemes foglalkozni, hogy így városunk csendes egyhangúságába egy kis életet lehessen verni. Az első előadás napja épen egybeesik felejthetetlen Erzsébet királynéknak neviapjával s így az ő nevével és szellemében nyitja meg az előadások sorozatát.

A nagy tetszéssel fogadott megnyitó után Györy Géza dr. megyei főorvos lépett a felolvasó asztalhoz, hogy „közegészségügyi teendők a háboruban” című felolvasásában a háboru egyik legérdekesebb és legfontosabb témájáról mondja el gondolatait.

Feszült figyelem és sűrű taps honorálta a tartalmas előadást, melyet lapunk tárcájában kivonatossan közlünk.

Az előadás után zenezámmal kedveskedett a figyelmes rendezőség a közönségnek. Ugyanis Boda Béla főgimnáziumi tanár Czervinka Henrik zenetanár díszkrét és simulékony kísérete mellett meleg érzéssel szólal-

tatta meg hegedűjén Schubert (Adagio, Paghiera) magasztos muzsikáját, Majd élénk temperamentummal juttatta kifejezésre Ravina Petit Bolero-jában a tüzes spanyol muzsikát s alapos iskolára valló önálló izlésével, finom, tökéletes vonókezelésével a közönség zajos és meleg tetszését váltotta ki.

E helyütt említjük meg, hogy a legközelebbi előadás november 26-án, vasárnap d. u. fél 5 órakor lesz ugyancsak a főgimnázium tornatermében, mikor is Bartus Lajos rk. hitoktató, kórházi lelkész tart előadást „A családi póttartalék” címén.

Erdélyi menekültjeinkért.

Az ipolysági járás főszolgabírája a hivatalához az erdélyi menekültek részére újabban beérkezett szerezetadományokat következőkben mutatja ki:

Pérez adományok.

Ipolysági kir. törvényszék 557. 1916. számú végzéssel Dénes Józsefnek adományaként 10 K Szabados Zsigmondné és Vámos Béláné újabb gyűjtése 131 K

Természeti adományok.

Popper Mór 2 izben á 25 liter tej összesen 50 liter tej Bati Berkó István 1 zsák petrezselyem 1 zsák sárgarépa

Szabados Zsigmondné és Vámos Béláné gyűjtése

Schnitzer N. 2 k, Daróci Jánosné 5 k, Sziklai Jenőné 3 k, Rózsáné dr.-né 5 k, Frimmi Gyuláné 2 k, Wilhelm Károlyné dr.-né 5 k, Szokoly Károly 1 k, Várad Jakabné dr.-né 2 k, Halász Sándorné 1 k, Martsán Etláné 2 k, Heffter Richárd 2 k, Vámos leányok 2 k, Czompó Ede 10 k, Sárpy Béláné 5 k, Adler Sándorék 5 k, Vermes Józsefné 5 k, N. N. 3 k, Berkó Istvánné 5 k, Szabados Zsigmond 10 k, Kóhn Márkné dr.-né 6 k, Kinszky Józsefné 5 k, Polgár Ignácné 2 k, Szabados Zsigmondné 5 k, Vámos Béláné dr.-né 10 k.

Az ipolynyéki járásban Popellár Bertalan kökeszi körjegyző a hozzánk beküldött kimutatás szerint közközségeiben szép eredménnyel gyűjtött adományokat és pedig:

Terbegecen 10 k, Sirakon 680 k, Szelényben 2180 k, Ipolyharasztiban 13 k. Kökesziben 10 k, összesen 6160 k, továbbá nagymennyiségű búzát, rozst, lisztet, zsirt, burgonyát, babot, zöldséget, mákot, ágynevet.

zünk egy-egy apró kis dajkába, aki testvérkáját nem a higiénia szabályai szerint gondozza.

Az egészségtan ilyen tanítása bizonyára éreztetné jótékony hatását a felsorolt egyéb káros tényezők távollatására is és erős a hitem, hogy az annyira kívánt s óhajtott hatását kifejtené már a közel jövőben is.

A jövőendő Magyarország ez apró palántáinak megoltalmazását célzó törekvések mellett kiváló nagy gondot kell fordítani kórházaink fejlődésére.

A legközelebbi jövőben a kórházak egészségügyi fontossága, t. i. ne csak a betegek gyógyítása és ápolásában merüljön ki, hanem feladata legyen gátat vetni a fertőző betegségek elterjedésének is. Legyenek felszerelve klinikai vizsgáló, egészségügyi és bakteriológiai intézettel, ne hiányozzék a kórbonctani és fertőtlenítő intézet sem.

Sőt tovább megyek. Fogadja magába a tuberkulózis súlyosabb formájában szenvedő embertársaink szerencsétlen seregét is, amivel nálunk — a tuberkulózis hazájában — missziót teljesítené, mert így kisebb volna a fertőzés lehetősége,

Ezzel a tuberkulózis elleni küzdelem mai formájának — a szanatóriumok és üdülőházak munkáját is megkönnyítené, ujak felépítését, fejlesztésüket feleslegessé nem tenné.

Meg kell emlékezni a kórházüggyel kapcsolatban a gyermekmenhelyek és szegényházakról is.

Az a kérdés, melyek a higiénia s főleg szociálpolitikai részének jövő feladatai ez intézmények körül?

A helyzet ma az, hogy már megtérő és szép sikereket ígérő alapokat kell tovább építeni.

Gyermekmenhelyeink révén sok ezer életet mentettünk meg az elpusztulástól, s adunk munkáskezet iparunk és kereskedelmünk felvirágozásához.

Gyermekmenhelyeink működéséről kiadott évi jelentések az elhelyezésre váró gyermekek oly nagy szaporulatáról adnak számot, hogy újabb menhelyek felállítása s a meglévők kibővítése válik szükségessé.

Az elhelyezést várók száma bizonyára emelkedni fog s mindazok, kik könyörületes szivekre nem találnak, e menhelyeken lesznek elhelyezendők.

A higiéniaának e helyeken is száz szemmel kell felügyelni, mert az együtt lakó gyermekcsereg kész martaléka lehet életirtó, gyilkos járványoknak.

Az ország jólétére, de közegészségügyi szempontból is, ugy tudjuk mindnyájan s azt hiszem ugy is érezzük — hogy fontos kérdés a szegényügy és munkásjóléti intézmények országos rendezése.

Az állam erre vonatkozó törvényes intézkedéseit az ipari és gyári alkalmazottak betegség esetén való segélyezéséről, baleset elleni védelméről törvényes intézkedésekkel szabályozta. Ezek mellett kitűnő szolgálatot teljesít a higiénia, de a szociálpolitikának is az aggkori és rokkantsági biztosítás.

Ugy a törvényhozás, mint a társadalom, de a munkaadók is belátták, hogy a gyár- ipar mindjobban fokozódó káros következményeit munkás jóléti intézményekkel rendezni kell.

A magyar rokkantügy alapját az 1915. évi XV. t.-c. 8. §-a vetette meg, melynek ügyeit a m. kir. miniszterelnök fenhatósága alatt a „Rokkantügyi hivatal” látja el.

Intézteiben 1916. április haváig 42.642 rokkant, csonkult vagy idült belbeteg katonát helyeztet el. Az intézeteiben elhelyezettek csak teljes kitanítás után bocsájtatnak el a katonaság kötelékéből s ezután annak munkaközvetítő osztálya el is helyezi a különböző mesterségekre kitanított rokkantakat.

A higiénia jövő kialakulása a közegészségügyi háboru utáni feladatai, megvalósítása államérdek szempontjából a legközelebbi jövő elmulaszthatatlan teendői közé tartoznak.

Oly óriási munka ez, melyet csak egy központi közegészségügyi miniszterium, államosítván a közigazgatási közegészségügyet, volna képes megteremteni.

Az ország közegészségügyi kerületekre volna beosztva. Minden kerület központjában egy modern egészségügyi intézet, központi felügyelet alatt végezné mindama népjóléti munkát s teljesítené mindazon feladatokat, melyek az ország felvirágozásához feltétlen szükségesek.

És a higiénia jövő feladatainak e megrajzolása nem pusztá ábrándkép csupán, nem a jövő század megoldhatatlan problémáiból egy részlet, de annak a mindnyájunkban élő, minden okoskodás fölött álló, hatalmas kényszererzetnek a fellobbanása, mely jövő nemzeti életünk és jövő nemzeti jólétünk és biztonságunk megalapozására törekszik.

— **Schreiber Aladár apáttá avatása.** Csernoch János dr. bíboros hercegprimás e hó 23-án Esztergomban házikápolnájában udvari papjainak jelenlétében avatta föl egyházi apáttá *Schreiber Aladár* ipolysági esperesleányt. Biborosi díszben ült az oltár előtt trónusán a kardinális és előtte térdelve tette le a hivatalos esküt és hitvallást az új apát, mire felolvasta az irodaigazgató a királyi adomány levelet, a csanádi püspök és a hercegprimás megerősítő sorait, azután megáldotta a herceg a keresztet és apátgyűrűt, feladta személyesen azokat az apátra és végül megáldotta őt.

— **Előleptetés a harctéren.** A király *Horváth László IV. honvéd tüzérezredbeli tényleges hadnagyot, Horváth István honfűzesgyarmati körjegyző fiát, ki a mozgósításkor még mint önkéntes vonult a harctérré, soron kívül főhadnaggyá léptette elő.*

— **Polgár-alapítvány.** *Polgár Ignác* helybeli könyvkereskedő és nagyföldes a főgimnázium IV-ik osztályát végző *Imre* nevű fia konfirmációja alkalmából az ipolysági állami főgimnázium egy olyan tanulójának jutalmazására, ki jó előmenetellel s főleg a kötelességtudás és emberszeretet terén társai közül kivált, 200 K névértékben 6 százalékos hadikölcsön kötvényben alapítványt tett. A nemes cselekedet önmagát dicséri. Bizonyára lesznek többen, kik a szép példát követve, nagyobb összegű alapítványokkal fogják a nemesre serkenteni s kiválóságukért jutalmazni az intézet törekvő ifju nemzedékét.

— **Ejegyzes.** *Bouvier Frigyes* nagybirtokos, pezsgőgyáros és tartalékos tüzérhadnagy Radkersburgból eljegyezte *bikey Lipsey Arankát*, *Lipsey Sándor* bátorfalusi földbirtokos, jelenleg *Stefánia* kir. hercegnő uradalmi intézőjének leányát Oroszváron.

— **Házasságok.** *Juhász Géza* kassai m. kir. honvéd főhadnagy hadbíró, *Juhász Lajos* perőcsényi református esperes na házasságot kötött *Ambró Honkával* Lőcsén.

— *Virtler László dr.* budapesti ügyvéd tartalékos huszárfőhadnagy házasságot kötött *Gálffy Elzával*, *Gálffy István* volt kemencei primási főerdész, jelenleg *József* kir. herceg uradalmi erdőtanácsosának leányával Aranyosmaraton.

— **Hitközségi közgyűlés.** Az ipolysági statisztika izraelita hitközség iskolaszékének elnöke *Himmler Sándor dr.* pályafőorvos ezen állásáról való lemondását jelentette be, melyet a hitközség vasárnapi közgyűlésében tárgyalta. *Himmler Sándor dr.* ki egy évtizeden át a hitközségnek elnöke is volt, 21 éven át volt az iskolaszék elnöke, ezen idő alatt különös tevékenységet fejtett ki az iskola fejlesztése körül. Így a legmodernebb és higiéniailag is legtekélyesebb iskolapadokkal szerelte föl, s az erre szükséges 2000 korona összeget társadalmi uton szerezte be. Azonkívül felszerelte az iskolát gazdag, tartalmas ifjusági könyvtárral, természetrajzi eszközökkel is felszerelte, és a köznevelés tanítását is kötelezővé tette. Végül rendezte az iskolai háztartást is, úgy hogy az bárhányszor is biztossá van. A hitközség mély sajnálkozással vette tudomásul *Himmler Sándor dr.* lemondását és *Vermes József* hitközségi elnök indítványára az iskola felvirágoztatása körül 21 éven át taradhatlan buzgalommal kifejtett eredménydus működéséért elismerését és halálját jegyzőkönyvileg örökítette meg. A közgyűlés ezután iskolaszéki elnökke *Muhlstein Gábor* ipolysági ügyvédet választotta meg.

— **Bronz és ezüst vitézségi érem.** *Haasz Sándor* népfelkelő attiszt, *Haasz Mór* ipolysági cipész fiát a Kárpátokban és Bródy védelmének az ellenséggel szemben tanúsított vitéz magatartásáért a bronz és kis ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

— **Nagy dohányinség Ipolyságon.** A pénzügyminiszter rendeletet bocsátott ki a dohányárusításról és főleg a dohánycikkéket tilos átrágitásáról. A rendelet kimondja, hogy vendéglokban, kávéházakban, korcsmákban ezentul semmiféle dohánygyártmányt nem szabad árusítani. Ezekből a helyiségekből az engedélyek azonnal eltávolítandók. Aki e tilalom ellen vét, egy havi elzárással büntethető. Egyletekben, kaszinókban, társaskö-

rökben, katonai kintinokban, katonai kórházakban, foglytáborokban az engedélyek tovább is fennmaradnak. Olyan fűszeresek és szatócok, akik nem kizárólag dohányárusítással foglalkoznak, a dohányhiány ideje alatt nem kaphatnak árut. A pénzügyigazgatóságok új dohány kisarúsítási engedélyt nem adhatnak ki, az időközben megüresedő kis trafikok közül pedig csak azokat tölthetik be, amelyek a szomszédos kis trafiktól legalább kétszázötven méter távolságra vannak. Végül szabályozza a rendelet azt a mennyiséget, amelyet a különböző trafikok kaphatnak. Szigorúan tilos üzleten kívül dohányt árusítani. Megfelezi a rendelet a dohánygyárak kis részben való üzleteit. A nagygyárak az 1913-ik évi forgalmuk öt százalékát tarthatják csak vissza kis részben való árusításra. Ha ezen rendeletnek különösen utolsó pontját, mely csak a fővárosi viszonyokra van szabva, vidéken is végre kell hajtani, megjósoljuk, hogy *Ipolyságon még soha nem látott dohányinség lesz.*

— **A Vörös-Kereszt képsorsolása** A Hontvármegyei Vörös-Kereszt Egyesület Elnöksége ez uton is értesíti az érdekelteket, hogy a *Kapstein* képeket e hó 25-én d. e. 11 órakor a vármegyeház kis-termében fogják kisorsolni.

— **A nikkell húsz filléres bevonása.** Az ipolysági m. kir. pénzügyigazgatóság ismétellen figyelmezteti a közönséget, hogy a nikkell 20 filléres folyó evi december hó 31-ével a magánforgalomban elvesztik fizetőképességüket, miért is felhívja, hogy ezeket az érmekeket az állami pénztárhoz fizetéseknél szolgáltatassa be, illetve ezeknél vagy az Osztrák magyar bank intézeteinél vas 20 filléreske ellenében váltsa be.

— **Halálozás** *Hopfinger József* budapesti vendéglős, az ipolysági egykor népszerű Hopfinger vendéglő tulajdonosa e hó 18-án 58 éves korában meghalt Budapesten, Tetemeit beszentelés után e hó 23-án Ipolyságra szállították és nagy részvét mellett temették el.

— **Az iparcikké maximálása.** A ruházati és egyéb elsőrendű közszükségleti iparcikké terén üzött abnormis árfelhajtások arra indították a kormányt, hogy a legerélyesebb módon vessen gátat a közszükségleti iparcikké további áremelkedésének. A kereskedelmi kormány — mint a Városok Lapja közli — az érdekelt ipari érdekteltületek bevonásával e tárgyban intenzív tanácskozást folytat és remélhetőleg rövid időn belül a ruhaárak maximálása fog következni, ami az abnormis árakat ezen a téren is szanálni fogja.

— **Hősök sírjára.** Felkértek alábbi elszámolás közlésére:

Az ipolysági róm. kath. temetőben levő hősök sírjainak mindenszentek napján feldisznítésére N. N. Perőcsényi lakos adománya 10 kor. Ezen összegnek felhasználása 3 drb sír kereszt á 2 kor. 6 kor, 3 drb koszorú á 1 kor. 3 kor, virág 1 kor. Összesen 10 k. Ipolyság 1916. november 21-én. *Fábián Gyula*

— **Richter dr. Horgony-Linimentje.** Capsici compos. Helyettesíti a Horgony-Pain-expellert, egy többszörösen bevált házi-szer, mely mint *fájdalomcsillapító bedörzsölés* köszvény, esuz, meghülés, benulás, esipő-fájás (Ischias), derék fájás, stbnél ezerszeresen bevált. A *Horgony-Liniment* nagy elterjedése a legjobb bizonyítéka a szer kiválóságának, mely egy háznál se hiányozzon. Különösen olyanoknak ajánlható kik sokat a szabadban tartózkodnak, gyakori időváltozásnak és azért meghülésnek vannak kitéve, pl. katonák, gazdák, erdészek, vadászok, földművesek, halászok, bányászok, tengeren utazók, kivándorlók stb. ugyszintén turistáknak farsztóbb meneteles előtt és után és különösen az összes utazóknak, mivel gyors és biztos segítség get hoz. A *harcosoknak a harctéren a Horgony Liniment nélkülözhetetlen* (nagyon kényelmes, mint tábori levélnek küldeni.)

Kapható a gyógyszerárakban vagy közvetlenül Dr. Richter az „Arany oroszlánhoz” címzett gyógyszerárakban, Prag, I., Elisabethstrasse 5. — Naponkénti szétküldés.

NYILTTÉR.

(E rovat közleményeért nem vállal felelősséget a szerkesztő.)

A nagy világháboru minden téren veszteségeket okozott, amely veszteségeket az egész ország gyászolja és minden ember a nehéz időkhöz mérten komolyan viselkedik. Uglátszik az ipolysági vicinális hozzánk még nem hozta el a háboru szelet. Itt még vannak, kik azalatt, míg társaik a halállal viaskodva határainkról verik vissza az ellenséget, addig ők faragatlan, nyers viceeknek a gyártásával foglalkoznak. (Ez még békében sem uri tempó)

A háboru alatt megérte városunk azt is, hogy egy jórógepen lekopogtatott pornografikus írás jelenhet meg kéz alatt. Nines joga senkinek sem más cselekedeteibe beleavatkozni; de tanácsolnánk, ha már egyesek abban a kivételes helyzetben vannak, hogy nem kell hóba, vízbe, fagyba poszton állniok, akkor felesleges szabad idejüket fordítsák hasznosabb és nemesebb dolgokra, mint sem sokszor nagyon is felettük álló egyének kigunyolására. Főleg pedig gondoljanak arra a közmondásra, hogy: más szemében meglátja a szálkát, de a magáiban a dorongot sem.

Egy nő.

Nagyszerűen bevált a harctéren küzdőknél és általában mindenkinél mint legjobb

fájdalomcsillapító bedörzsölés

meghülés, rheuma, köszvény, influenza, terék, mell- és hátfájás stb. eseteiben

Dr. Richter-féle

Horgony-Liniment. capsici compos.

Horgony-Pain-Expeller pótléka.

Üvege K — 80, 1-40, 2—.

Kapható gyógyszerárakban vagy közvetlenül az „Arany oroszlánhoz” címzett Dr. Richter-féle gyógyszerárakban, Prag, I., Elisabethstr. 5. Naponkénti szétküldés.

November 16-án este a pesti vonat érkeztek a pályaudvartól a Fötérig terjedő uton elveszett egy uj fekete boa.

Kéretik a becsületes megtaláló adja be e lap kiadóhivatalába, hol 10 korona jutalomban fog részesülni.

Fedák cipőkrem

1 ÜVEGTÉGELY A LEGNAGYOBB HÁZTARTÁSBAN EGY HÓNAPRA ELEGENDŐ. ÁRA 1 KORONA

GYALADI Fedák cipőkrem

EGY HÓNAPRA ELEGENDŐ